

με επίκεντρο αυτή τη σύσκεψη (ΠΓ).

Σαν σήμερα πριν από 76 χρόνια η ναζιστική Γερμανία εισέβαλε στη Πολωνία. Έτσι άρχισε και επίσημα πλέον ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος. Πριν από την εισβολή είχαν προηγηθεί διάφορες εχθρικές ενέργειες κατά της Πολωνίας καθώς και συσκέψεις για αυτό το ζήτημα, η σημαντικότερη από τις οποίες ήταν αυτή της 23ης Μαΐου 1939 στην οποία επισφραγίστηκε η απόφαση της εισβολής. Στο κείμενο που ακολουθεί αναλύονται τα γεγονότα που έλαβαν χώρα την εποχή εκείνη

Μετάφραση – Επιμέλεια: **Παναγιώτης Γαβάνας** από orizondas.blogspot.gr

του **Martin Seckendorf**

«Ο φύρερ και καγκελάριος του Ράιχ», Αδόλφος Χίτλερ, διέταξε τους επικεφαλής της Βέρμαχτ να βρίσκονται την 23η Μαΐου 1939 στη Νέα Καγκελαρία του Ράιχ. Μεταξύ των 15 συμμετεχόντων βρίσκονταν ο επικεφαλής της Ανώτατης Διοίκησης της Βέρμαχτ, Βίλχελμ Κάιτελ, οι ανώτατοι διοικητές των τριών σωμάτων των ενόπλων δυνάμεων και οι επιτελάρχες τους. Η σύσκεψη αυτή ανήκει στις πιο σημαντικές συναντήσεις για την προετοιμασία της εισβολής στη Πολωνία και το ξέσπασμα του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Τα πρακτικά της σύσκεψης έπαιξαν ένα ρόλο-κλειδί στη Δίκη της Νυρεμβέργης ενάντια στους γερμανούς εγκληματίες πολέμου το 1945/1946. Τα πρακτικά αυτά, σύμφωνα με την άποψη του δικαστηρίου, τεκμηριώνουν μ΄ έναν ιδιαίτερο τρόπο την επιθετικότητα του γερμανικού φασισμού και δείχνουν ότι η γερμανική ηγεσία ήταν έτοιμη να διεξάγει και παγκόσμιο πόλεμο για τη «διεύρυνση του ζωτικού χώρου» και την απόκτηση της κυριαρχίας στην Ευρώπη.

Η απαίτηση για πιο γρήγορη επέκταση του «ζωτικού χώρου» αποτελούσε την αρχή της ομιλίας του Χίτλερ. «Χωρίς εισβολή σε ξένα κράτη ή επίθεση σε ξένη ιδιοκτησία, δεν είναι αυτό δυνατό», ανέφερε. Ο Χίτλερ επεσήμανε ότι η «διεύρυνση του χώρου» θα πρέπει να λάβει χώρα στην «Ανατολή», που στο πλαίσιο των μέχρι τώρα δηλώσεών του σήμαινε, «απόκτηση χώρου» σε βάρος της Πολωνίας, των κρατών της Βαλτικής και της Σοβιετικής Ένωσης. Ως εκ τούτου, παραμένει στην «απόφαση, με την πρώτη κατάλληλη ευκαιρία, να γίνει επίθεση στην Πολωνία». Ο Χίτλερ συνεχίζοντας [ανέφερε] ότι δεν πρόκειται για [την

πόλη] Γκντανσκ [γερμ.: Ντάντσιχ] που βρίσκεται υπό την εντολή της Κοινωνίας των Εθνών, η οποία αναφέρθηκε στη δημοσιότητα ως το κύριο σημείο διαφωνίας. «Για μας πρόκειται για την ένωση του ζωτικού χώρου στην Ανατολή και την εξασφάλιση της διατροφής, το ξετύλιγμα του προβλήματος της Βαλτικής Θάλασσας και των κρατών της Βαλτικής». Επιπλέον, [κατά τον Χίτλερ], θα αποκτηθούν γρήγορα αναγκαίες εργατικές δυνάμεις, επειδή «ο πληθυσμός των μη γερμανικών εδαφών (...) είναι διαθέσιμος για δουλειά».

Ο Χίτλερ επεσήμανε κατηγορηματικά τα πολιτικά και στρατιωτικο-γεωγραφικά πλεονεκτήματα της υποταγής της Πολωνίας σε σχέση με τις πολεμικές δραστηριότητες της ναζιστικής Γερμανίας απέναντι στις άλλες δυνάμεις. Σε μια «αντιπαράθεση με τη Δύση», ανέφερε ο Χίτλερ, «είναι καλό να κατέχουμε έναν μεγαλύτερο χώρο στην Ανατολή». Κυρίως όμως, σε μια τέτοια περίπτωση τα μετόπισθεν θα είναι ελεύθερα. Στη συνέχεια μίλησε για μια σημαντική πλευρά του τελικού στόχου των Ναζί, της κατάκτησης και της καταστροφής της Σοβιετικής Ένωσης, [συγκεκριμένα] για την υποταγή της Πολωνίας. Ο Χίτλερ πίστευε ότι οι άθλιες συνθήκες διαβίωσης του πολωνικού βιομηχανικού προλεταριάτου και του αγροτικού πληθυσμού ευθύνονται για τον κίνδυνο επαναστατικών ανατροπών. «Η εσωτερική σταθερότητα της Πολωνίας απέναντι στο μπολσεβικισμό είναι αμφίβολη».

Η γνώμη του γερμανού δικτάτορα ταυτιζόταν σ' αυτό το ζήτημα με την εκτίμηση της αυταρχικά κυβερνητικής, αντισημιτικής και ακραία αντικομμουνιστικής ηγετικής κλίκας στη Βαρσοβία. Όταν η Σοβιετική Ένωση μετά τη γερμανική εισβολή στη Βοημία και τη Μοραβία τον Μάρτιο του 1939 πήρε πρωτοβουλία για μια συμμαχία μεταξύ Μ. Βρετανίας, Γαλλίας, Σοβιετικής Ένωσης και Πολωνίας για την απόκρουση περαιτέρω επιθέσεων, η Αγγλία και η Γαλλία συμφώνησαν, αν και με μισή καρδιά έως και απρόθυμα. Μόνο η Πολωνία ήταν ενάντια στο σχέδιο, το οποίο προέβλεπε επίσης στρατιωτικές συμφωνίες μεταξύ Βαρσοβίας και Μόσχας, μεταξύ άλλων, για το δικαίωμα διέλευσης σοβιετικών στρατευμάτων για την υπεράσπιση των δυτικών συνόρων της Πολωνίας. Στις 11 Μαΐου η Πολωνία απέρριψε μια συμφωνία αμοιβαίας υποστήριξης με την Σοβιετική Ένωση. Η ηγεσία στη Βαρσοβία γύρω από τον υπουργό Εξωτερικών Γιόζεφ Μπεκ, τασσόταν επίσης ενάντια σε μια στενή συνεργασία με τη Σοβιετική Ένωση και για το λόγο, ότι φοβόταν μια μετάδοση της μαρξιστικής ιδεολογίας στο φτωχό πληθυσμό, κυρίως των περιοχών που αρπάχτηκαν το 1920/21 από τη Λιθουανία, τη Λευκορωσία και την Ουκρανία. Χωρίς όμως συγκεκριμένες στρατιωτικές συμφωνίες μεταξύ της Σοβιετικής Ένωσης και της Πολωνίας δεν ήταν δυνατή μια αποτελεσματική συμμαχία ενάντια στους Ναζί. Γι' αυτό ο Ουίνστον Τσώρτσιλ ζητούσε επίμονα από την χούντα στη Βαρσοβία «να μη βάζει εμπόδια στο δρόμο της κοινής υπόθεσης (της συμμαχίας - Μ.Σ.)». Η Πολωνία πρέπει «να αποδεχτεί την πλήρη συνεργασία με τη Ρωσία». Οι κυρίαρχοι στην Πολωνία παρέμειναν στην άποψή τους, η οποία συνέβαλε αποφασιστικά στο ότι

απέτυχε το πολυεθνικό σχέδιο ασφαλείας. Για τη διατήρηση της εξουσίας των καπιταλιστών και των μεγαλογαιοκτημόνων, η ηγεσία στη Πολωνία έθεσε σε κίνδυνο τα εθνικά συμφέροντα. Όταν η Βέρμαχτ εισέβαλλε στη Πολωνία την 1η Σεπτεμβρίου δεν υπήρξε καμιά αποτελεσματική βοήθεια από το εξωτερικό.

Πολύ υψηλός κίνδυνος

Στη σύσκεψη της 23ης Μαΐου, η στάση της Μ. Βρετανίας στην επίθεση κατά της Πολωνίας έπαιξε σημαντικό ρόλο. Ο Χίτλερ ήταν της άποψης ότι η Πολωνία θα προβάλει αντίσταση. «Δεν πρέπει να πιστέψουμε σε μια επανάληψη των “ειρηνικών” κατακτήσεων όπως αυτό επιτεύχθηκε για την Τσεχοσλοβακία. Θα προκύψει μάχη (...) Δεν θα κερδηθούν πλέον περαιτέρω επιτυχίες χωρίς αιματοχυσία».

Η Μ. Βρετανία και η Γαλλία μετά τη γερμανική εισβολή στη Βοημία και τη Μοραβία είχαν εγγυηθεί την ανεξαρτησία της και είχαν υποσχεθεί στρατιωτική βοήθεια σε περίπτωση γερμανικής επίθεσης. Η στρατιωτικο-πολιτική κατάσταση έδειχνε έναν πόλεμο σε πολλά μέτωπα ενάντια στη Γερμανία. Στη σύσκεψη της 23ης Μαΐου η γερμανική ηγεσία τόνισε ότι παρ' όλα αυτά επιμένει να υποτάξει την Πολωνία όσο το δυνατό συντομότερα. Δεν πρέπει να υποταχθεί κανείς στις περιστάσεις, είπε ο Χίτλερ, αλλά θα πρέπει «οι περιστάσεις να προσαρμοστούν στις απαιτήσεις». Ως διέξοδο, ανέφερε κυρίως την σύσκεψη Χόσμπαχ **[1]** στις 5 Νοεμβρίου 1937, όπου προτιμήθηκε το δόγμα του κεραυνοβόλου πολέμου. Αν [κατά τον Χίτλερ] ριχτεί κάτω «αστραπιαία» η Πολωνία, τότε θα αποτραπούν οι κίνδυνοι ενός διμέτρου πολέμου. Ο στόχος της εκστρατείας πρέπει να επιτευχθεί προτού γίνουν στρατιωτικά αποτελεσματικές οι δεσμεύσεις για στρατιωτική βοήθεια προς την Πολωνία. Έτσι, η Πολωνία, [κατά τον Χίτλερ πάντα], θα απομονωθεί στρατιωτικά, και η Βέρμαχτ αρχικά θα πολεμά δραστήρια μόνο σε ένα μέτωπο. Το δόγμα του κεραυνοβόλου πολέμου καθορίστηκε στις εντολές για [στρατιωτικές] επιχειρήσεις. Στην εντολή της 3ης Απριλίου 1939 για έναν πόλεμο κατά της Πολωνίας («Επιχείρηση Λευκή» / «Fall Weiß»), αναφέρεται ότι «η απομόνωση της Πολωνίας θα παραμείνει επίσης περισσότερο και μετά το ξέσπασμα του πολέμου, όσο περισσότερο επιτυγχάνεται να αρχίσει ο πόλεμος με αιφνιδιαστικά ισχυρά χτυπήματα και να οδηγεί σε γρήγορες επιτυχίες». Όλα, πρέπει, [κατά τον Χίτλερ], να γίνουν τόσο γρήγορα, που η Γαλλία και η Αγγλία νη μην έχουν χρόνο να γίνουν αποτελεσματικές στρατιωτικά στα δυτικά σύνορα της Γερμανίας. Αυτό, κατά τον Χίτλερ, προϋποθέτει έναν υψηλό βαθμό ετοιμότητας της Βέρμαχτ. Χωρίς κινητοποίηση τα γειτονικά κράτη πρέπει «να αιφνιδιαστούν [βγαίνοντας] έξω απ' τους στρατώνες». Ισχυρές τακτικές αεροπορικές και τεθωρακισμένες μονάδες θα τους αναγκάσουν γρήγορα να αποφασίσουν. Στα δυτικά σύνορα σκοπός ήταν, στηριζόμενη [η Γερμανία] στο «δυτικό τείχος», το οποίο ο Χίτλερ χαρακτήριζε

ως το «πιο ισχυρό οχυρό όλων των εποχών», να σταματήσουν με απόκρουση οι γαλλικές και βρετανικές ενέργειες. Σ' αυτό το πλαίσιο ο Χίτλερ ανέπτυξε το σχέδιο που πραγματοποιήθηκε το 1940, να θέσει υπό κατοχή τις ακτές που βρίσκονταν απέναντι στην Αγγλία, ώστε να εμποδίσει τη Μ. Βρετανία να επιτεθεί με χερσαίες δυνάμεις στην ήπειρο. Την ουδετερότητα του Βελγίου και της Ολλανδίας ήθελε να την σπάσει χωρίς ενδοιασμούς περί διεθνούς δικαίου. Ο Χίτλερ υπολόγιζε επίσης, ότι λόγω της πολωνικής στάσης απέναντι στη Σοβιετική Ένωση, κατά τις συνομιλίες μεταξύ Λονδίνου, Παρισιού και Μόσχας, για τις οποίες έκανε λεπτομερείς αναφορές ο βρετανικός Τύπος, η σχεδιαζόμενη συμμαχία θα αποτύχει. Υπήρχε η ελπίδα ότι γι' αυτό δεν θα επέμβει επίσης η Σοβιετική Ένωση σε [περίπτωση] γερμανικής εισβολής στη Πολωνία.

Στην παρουσίαση που έκανε ο Χίτλερ την 23η Μαΐου, εξαιτίας των βρετανο-γαλλικών εγγυήσεων προς τη Πολωνία, εμφανίστηκε μια μετατόπιση φάσης του γερμανικού προγράμματος για επίθεση. Στην πρώτη φάση έπρεπε να υποταχθεί η Πολωνία. Έτσι θα αποκτιούνταν μεγαλύτερος «ζωτικός χώρος» και ελευθερία στα μετόπισθεν σ' έναν πόλεμο ενάντια στις δυτικές δυνάμεις. Μια ενδιάμεση νίκη, με τη σειρά της, θα δημιουργούσε ελευθερία στα μετόπισθεν για την αντιμετώπιση της «μεγάλης λύσης στην Ανατολή». Με την υποταγή της Πολωνίας η ναζιστική Γερμανία θα κατόρθωνε για αυτό μια ευνοϊκή αφετηριακή θέση, η οποία θα ήταν ιδιαίτερα επικίνδυνη για τη Σοβιετική Ένωση. Η Βέρμαχτ θα βρισκόταν ακόμη μόνο 600 χιλιόμετρα από τη Μόσχα.

Το πρόγραμμα φάσεων φαίνεται ενιαίο στις συνομιλίες της γερμανικής ηγεσίας με τον υπουργό Εξωτερικών της Ιταλίας Γκαλεάτσο Τσιάνο στα μέσα Αυγούστου 1939. Ο Χίτλερ πίστευε ότι η κατάκτηση της Πολωνίας θα φέρει σημαντική ενίσχυση. Μετά από μια νίκη «πάνω στη Δύση» η Γερμανία [κατά τον Χίτλερ] θα διαβεί τον «παλιό δρόμο των Γερμανών» προς την Ανατολή, κατά των κρατών της Βαλτικής και της Σοβιετικής Ένωσης.

Πολωνική συνεργία

Η σύσκεψη της 23ης Μαΐου σηματοδεύει την περάτωση μιας διαφαινόμενης, από τα τέλη Οκτωβρίου 1938, αλλαγής στις γερμανο-πολωνικές σχέσεις. Μέχρι τότε οι σχέσεις ήταν σφραγισμένες από τη διακήρυξη μη επίθεσης που αποφασίστηκε στις 26 Ιανουαρίου 1934, διάρκειας δέκα ετών. Επίμαχα ζητήματα δεν έπρεπε σε καμιά περίπτωση να λυθούν με τη χρήση βίας. Ο πολωνός δικτάτορας Γιόζεφ Πιλσούντσκι εκτίμησε τις συμφωνίες εν όψει της μέχρι τότε επιθετικής πολιτικής και προπαγάνδας κατά της Πολωνίας, που ασκούνταν από όλες τις σημαντικές δυνάμεις στη Γερμανία, ως «ανάπαυλα» για τη χώρα του. Με την παροχή οικονομικών πλεονεκτημάτων και καλών σχέσεων, κατά τους υπολογισμούς της

γερμανικής ηγεσίας, η Πολωνία έπρεπε να χωρίσει απ' τους παραδοσιακούς της συμμάχους και να γίνει διαθέσιμη στις γερμανικές επιθυμίες. Αυτή την αμφίπλευρη πολιτική την ασκούσε η ναζιστική Γερμανία από το 1934 με αξιοσημείωτη επιτυχία και ενάντια στους συμμάχους της Πολωνίας στην νοτιοανατολική Ευρώπη. Ευνοημένη από την ιδεολογική εγγύτητα μεταξύ του χιτλερικού καθεστώτος και των κυριάρχων στη Πολωνία, αναπτύχθηκε μια για όλους τους ουδέτερους παρατηρητές εκπληκτικά στενή σχέση μεταξύ Βερολίνου και Βαρσοβίας, η οποία για το ναζιστικό Ράιχ ξεκινούσε με την παλιότερα ιδιαίτερα ριψοκίνδυνη επιθετικότητα και έφθανε μέχρι τη συνεργία της Πολωνίας, και έτσι βλέπονταν επίσης στο Λονδίνο, το Παρίσι και τη Μόσχα. Όταν η χιτλερική Γερμανία προσάρτησε το Μάρτιο του 1938 την Αυστρία, η Πολωνία, όπως και κατά την κατάληψη της Ρηνανίας το 1936, κράτησε ελεύθερα τα μετόπισθεν στους φασίστες. Ο Χίτλερ εξέφρασε διαχυτικά τις ευχαριστίες του. Στην ομιλία του στο Ράιχσταγκ στις 18 Μαρτίου 1938 ανέφερε στην αρχή ότι η Πολωνία ανήκει στα κράτη τα οποία είχαν «εκφράσει τη θερμή τους συναίνεση». Τονίστηκε «η μεγαλόψυχη και φιλική στάση της Πολωνίας». Στην αρχική φάση της εξάρθρωσης της Τσεχοσλοβακίας με την Συμφωνία του Μονάχου η συνεργασία προχώρησε ακόμη περισσότερο. Η Πολωνία στις αρχές Οκτωβρίου του 1938 απέσπασε επίσης την οικονομικά αξιόλογη περιοχή Όλσα στο βορρά της χώρας.

Η ναζιστική ηγεσία εκείνη την εποχή σχεδίαζε να κερδίσει την Πολωνία ως προσωρινό υποτελή για τα κατακτητικά της σχέδια κατά της Σοβιετικής Ένωσης και των κρατών της Βαλτικής. Ο Χίτλερ και οι σατράπες του πίστευαν ότι θα μπορέσουν να αξιοποιήσουν τις από το τέλος του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου από τον Πιλσούντσκι και τους διαδόχους του επιδιωκόμενες προθέσεις, οι οποίοι ήθελαν να δημιουργήσουν στην Ανατολή μια «Μεγάλη Πολωνία», τουλάχιστον μια πολωνική ζώνη επιρροής που θα ξεκινά από τη Βαλτική Θάλασσα και θα φτάνει μέχρι τον Εύξεινο Πόντο.

Παρουσίαση του λογαριασμού

Η Γερμανία μετά τη Συμφωνία του Μονάχου έθετε την Πολωνία υπό αυξανόμενη πίεση. Στις 24 Οκτωβρίου 1938 ο γερμανός υπουργός Εξωτερικών σε μια συνομιλία του με τον πολωνό πρέσβη στο Βερολίνο, Γιόζεφ Λίπσκι, ζήτησε μια «γενική διευθέτηση όλων των πιθανών υφιστάμενων προστριβών μεταξύ Γερμανίας και Πολωνίας», ώστε να μη μπορεί να χαλάσει η «εγκάρδια» σχέση. Οι Γερμανοί ζήτησαν την ένταξη της Πολωνίας στο Αντικομιντέρν Σύμφωνο, την παράδοση της πόλης Γκντανσκ και δρόμους συγκοινωνιών που βρίσκονται έξω από το έδαφος κυριαρχίας [που οδηγούν] από τη Γερμανία προς το Γκντανσκ, οι οποίοι έπρεπε να αποσχιστούν από το πολωνικό έδαφος. Αυτές οι απαιτήσεις ήταν για την Πολωνία απαράδεκτες. Η «εδαφική εξισορρόπηση» στόχευε στον περιορισμό της πολωνικής

κυριαρχίας και εμπόδιζε την πρόσβαση της Πολωνίας προς τη θάλασσα. Μια ένταξη στο Αντικομμιντέρν Σύμφωνο δεν θα ήταν μόνο μια ακραία εχθρική στάση απέναντι στο γείτονά της, την Σοβιετική Ένωση, αλλά και εξαιτίας της δημόσια εκπεφρασμένης υποστήριξης προς τη ναζιστική Γερμανία, οι δυτικοί της σύμμαχοι, οι οποίοι είχαν ήδη θορυβηθεί τα προηγούμενα χρόνια λόγω της πολωνικής συνεργίας με το Βερολίνο, θα ενοχλούνταν ακόμη περισσότερο. Στα τέλη Μαρτίου του 1939 η Πολωνία απέρριψε οριστικά τις γερμανικές απαιτήσεις. Ο πολωνός υπουργός Εξωτερικών Μπεκ δήλωσε στις 28 Μαρτίου στον γερμανό πρέσβη στη Βαρσοβία: «Κάθε προσπάθεια (...) να αλλάξει το status της Δημοκρατίας Γκντανσκ, θα θεωρηθεί από την Πολωνία ως casus belli [αφορμή πολέμου]».

Για τη γερμανική ηγεσία ήταν καθαρό, ότι η Πολωνία δεν διατίθεται ως υποτελής για έναν πόλεμο στο «παλιό δρόμο των Γερμανών» προς την Ανατολή, [γι' αυτό] πρέπει να υποταχθεί. Ήδη στις 8 Μαρτίου 1939 ο Χίτλερ ανακοίνωσε σε ανώτατους αξιωματικούς και σε υψηλόβαθμα στελέχη της οικονομίας, ότι μετά την οριστική καταστροφή της Τσεχοσλοβακίας θα έρθει η σειρά της Πολωνίας. Με γερμανική εισβολή στη Βοημία και τη Μοραβία στις 14 Μαρτίου 1939, περικυκλώθηκε αποφασιστικά στρατιωτικο-γεωγραφικά η Πολωνία. Η 14η του Μάρτη όφειλε να επιδράσει επίσης, όπως και η αμέσως μετέπειτα προσάρτηση της περιοχής του Μέμελ από την Λιθουανία, ως μέσο πίεσης. Στις 13 Μαρτίου 1939 ο Πέτερ Κλάιστ, ειδικός σε θέματα που αφορούν στη Πολωνία και την ανατολική Ευρώπη στην υπηρεσία του Ρίμπεντροπ, εμπιστεύθηκε σ' έναν δημοσιογράφο το εξής: «Στη πορεία της παραπέρα πραγματοποίησης των γερμανικών σχεδίων ο πόλεμος κατά της Σοβιετικής Ένωσης παραμένει το τελευταίο και αποφασιστικό καθήκον της γερμανικής πολιτικής. Ενώσω παλιότερα υπήρχε η ελπίδα ότι μπορεί να τραβηχτεί η Πολωνία με το μέρος μας ως σύμμαχος στον πόλεμο κατά της Σοβιετικής Ένωσης, τώρα στο Βερολίνο είναι πεπεισμένοι ότι η Πολωνία στη σημερινή πολιτική κατάσταση που βρίσκεται (...) δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως βοηθητική δύναμη κατά της Σοβιετικής Ένωσης». Η Πολωνία πρέπει [κατά την άποψή του] αρχικά να υποταχθεί ολοκληρωτικά.

Με τη σύσκεψη της 23ης Μαΐου η τύχη της Πολωνίας είχε επισφραγιστεί. Η ναζιστική Γερμανία ήταν αποφασισμένη, ανεξάρτητα από τη συμπεριφορά των άλλων δυνάμεων, ανεχόμενη τους μέγιστους κινδύνους, να υποτάξει στρατιωτικά την Πολωνία. Λίγες μέρες πριν από την εισβολή ο Χίτλερ συνόψισε αυτή την πολιτική στην πρόταση: «Ακόμη κι αν ξεσπάσει πόλεμος στη Δύση, η καταστροφή της Πολωνίας παραμένει σε πρώτο πλάνο».

Όταν στη γερμανική ηγεσία παγιώθηκε η εντύπωση ότι η Πολωνία δεν μπορεί να κερδηθεί ως υποτελής, εντατικοποιήθηκαν οι εδώ και πολύ καιρό προωθούμενες προετοιμασίες για έναν πόλεμο κατά της Πολωνίας με την κωδική ονομασία «Επιχείρηση Λευκή» («Fall Weiß»).

Στις 25 Μαρτίου ο Αρχηγός του Στρατού λαμβάνει εντολή «να επεξεργαστεί το πολωνικό ζήτημα». Στις 3 Απριλίου δόθηκε μια διαταγή από την Ανώτατη Διοίκηση της Βέρμαχτ (OKW), η επεξεργασία της «Επιχείρησης Λευκή» να γίνει με τέτοιο τρόπο, έτσι «ώστε η εφαρμογή της να είναι δυνατή από την 1.9.1939 ανά πάσα στιγμή». Στη διαταγή της Ανώτατης Διοίκησης της Βέρμαχτ επισυναπτόταν μια κεντρική επιχειρησιακή εντολή «Επιχείρηση Λευκή». Οι βασικές στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές για έναν πόλεμο κατά της Πολωνίας μεταβιβάστηκαν προφορικά στους διοικητές των σωμάτων των ενόπλων δυνάμεων με τα [αποτελέσματα] της σύσκεψης της 23ης Μαΐου. Στις 4 Αυγούστου καθορίστηκε προσωρινά ως ημέρα επίθεσης η 26η Αυγούστου. Στη συνέχεια προσδιορίστηκε ότι η επίθεση θα αρχίσει την 1η Σεπτεμβρίου ώρα 4.45 και θα διεξαχθεί «σύμφωνα με τις προετοιμασίες που αποφασίστηκαν για την Επιχείρηση Λευκή»**[2]**.

Κινητοποίηση της πέμπτης φάλαγγας

Ένα σημαντικό μέρος της προετοιμασίας ήταν η κινητοποίηση της αριθμητικά ισχυρής ομάδας του πληθυσμού των «Γερμανών στην αλλοδαπή» στη Πολωνία. Με την «πολιτική φιλίας» που ξεκίνησε το 1934, η γερμανική μειονότητα μπόρεσε να ισχυροποιηθεί. Χρηματοδοτούμενη με Μάρκα του Ράιχ και καθοδηγούμενη από τις αρχές του Βερολίνου, προέκυψαν χωρίς σημαντικές παρεμβάσεις των πολωνικών αρχών, κεντρικές πολιτικές οργανώσεις και ένα πυκνό δίκτυο γερμανικών σχολείων, γεωργικών συνεταιρισμών, εθελοντικές οργανώσεις, πολιτιστικοί και αθλητικοί σύλλογοι, καθώς και ένας μεγάλος αριθμός γερμανικών εφημερίδων και περιοδικών. Τα μέλη της γερμανικής μειονότητας μολύνθηκαν συστηματικά με φασιστικές ιδέες. Ο επικεφαλής της «Λαϊκής-Γερμανικής Μεσαίας Βαθμίδας», της κεντρικής διεύθυνσης του ναζιστικού καθεστώτος σε ζητήματα «εκπατρισμένων Γερμανών», επιβεβαίωσε ότι με το αυτό τον τρόπο προκύπτουν κράτος μέσα στο πολωνικό κράτος, αποτελούσε δημιούργημα του ναζιστικού Ράιχ. Ο όμπεργκρουπενφurer των SS **[3]**, Βέρνερ Λόρεντς, έγραφε στις 19 Σεπτεμβρίου 1939, ότι «οι οργανώσεις της γερμανικής μειονότητας στη Πολωνία (...)» έφεραν σε πέρας «την ουσιαστική και πολιτική δουλειά με την εθνικοσοσιαλιστική έννοια κατ' εντολή μου». Ένα άλλο ηγετικό στέλεχος της «Εργασίας στους Γερμανούς Μειονοτικούς», ο Έριχ Κράμερ-Μέλενμπεργκ, συμπλήρωνε: «Οι σύλλογοι αυτοί χρηματοδοτήθηκαν από εμάς με κεφάλαια του Ράιχ, ειδικά όσον αφορά τις διοικητικές δαπάνες (μισθοδοσίες), όπως και όσον αφορά την πρακτική τους δουλειά».

Από τις αρχές του καλοκαιριού του 1939 οι «οργανώσεις της γερμανικής μειονότητας» πέρασαν στην επίθεση. Καθοδηγούμενες από γερμανικές μυστικές υπηρεσίες, τα μέλη της γερμανικής μειονότητας έκαναν εκτεταμένα κατασκοπία κατά της Πολωνίας. Ένα από τα

Βασικά τους καθήκοντα ήταν να οργανώνουν συγκρούσεις με τις πολωνικές αρχές. Η ναζιστική προπαγάνδα, που μέχρι τότε αναφερόταν μάλλον ευνοϊκά για την Πολωνία στη γραμμή των συμφωνιών του 1934, από τον Μάιο ανέφερε λεπτομερώς για «επεισόδια», παραφουσκώνοντάς τα ιδιαίτερα. Το γειτονικό κράτος κατηγορούνταν ότι διώκει συστηματικά, μάλιστα με κτηνώδη τρόπο, τους Γερμανούς στη Πολωνία. Έτσι, μια επαρχιακή εφημερίδα, η Neue Mannheimer Zeitung, στις 26 Αυγούστου έφερε τον τίτλο: «Η τρομοκρατία στη Πολωνία αυξήθηκε αφόρητα». Στη Γερμανία υποδαυλιζόταν έτσι μια πολεμική ατμόσφαιρα, ώστε να γίνουν διακρίσεις κατά της Πολωνίας στο εξωτερικό και να απομονωθεί πολιτικά. Ο υφυπουργός Εξωτερικών, Ερνστ φον Βάιτσεκερ, πίεζε να αναληφθούν πρωτοβουλίες για τον «στιγματισμό της πολωνικής πολιτικής» απέναντι στους «γερμανούς μειονοτικούς».

Τις τελευταίες ημέρες πριν από τον πόλεμο δημιουργήθηκαν υπό την καθοδήγηση των SS ένοπλοι σχηματισμοί με την ονομασία «αυτοάμυνα» ή «Φράικορπς»^[4], που αμέσως μετά το ξέσπασμα του πολέμου συμμετείχαν σε μεγάλη έκταση σε μαζικές εκτελέσεις πολωνών πολιτικών. Μέλη της γερμανικής μειονότητας περνούσαν τα σύνορα και υπηρετούσαν στις ήδη έτοιμες μονάδες της Βέρμαχτ ως οδηγοί γνώστες του τοπίου. Πολυάριθμα στελέχη των «οργανώσεων της γερμανικής μειονότητας» μετά το ξέσπασμα του πολέμου τιμήθηκαν με παράσημα και ανταμείφθηκαν πολλές φορές με ανώτερες θέσεις στην κατοχική διοίκηση για την εκμετάλλευση, την καταπίεση και τον αποδεκατισμό των κατακτημένων λαών. Μετά τον πόλεμο πολλοί από τους ιδιαίτερα επιβαρυσμένους «αγωνιστές της γερμανικής μειονότητας» σχημάτισαν στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία [Γερμανίας] τα ηγετικά σώματα (γερμ.: Führerkorps) των συλλόγων των μειονοτήτων. Οι οργανώσεις αυτές μέχρι σήμερα, όπως, μεταξύ άλλων, αποδεικνύεται στο «σκάνδαλο Στάινμπαχ»^[5], διαθέτουν σημαντική επιρροή και δρουν διαρκώς ως ομάδες πίεσης ενάντια σε μια πραγματική συμφιλίωση με την Πολωνία.

Πηγή: **junge Welt**, 23/05/2009

Σημειώσεις του μεταφραστή

[1] Στη Σύσκεψη Χόσμπαχ, στις 5 Νοεμβρίου 1937, είχαν λάβει μέρος ανώτατοι στρατιωτικοί καθώς και μερικοί υπουργοί. Ο Φρίντριχ Χόσμπαχ ήταν υπασπιστής του Χίτλερ στη Βέρμαχτ και αυτός που έγραψε στις 10 Νοεμβρίου τα πρακτικά αυτής της συνάντησης, τα οποία αργότερα χρησιμοποιήθηκαν κατά τη Δίκη της Νυρεμβέργης. Ένα από τα σημαντικά σημεία αυτού του ντοκουμέντου ήταν και το σχέδιο-αντίληψη του Χίτλερ περί

κεραυνοβόλου πολέμου, στο οποίο αναφέρεται εδώ ο συγγραφέας.

[2] Βλ. το σχετικό ντοκουμέντο: [«Επιχείρηση Λευκή»](#)

[3] Ο βαθμός αυτός αντιστοιχούσε στο βαθμό στρατηγού της Βέρμαχτ.

[4] Πρόκειται για παραστρατιωτικές μονάδες.

[5] Ο συγγραφέας αναφέρεται εδώ στην Έρικα Στάινμπαχ (Erika Steinbach). Ο πατέρας της, υπαξιωματικός της πολεμικής αεροπορίας στη Βέρμαχτ, είχε πάρει μέρος στην εισβολή στη Σοβιετική Ένωση, ενώ κοντά στο αεροδρόμιο που βρισκόταν διατηρούσε παράλληλα και στρατόπεδα καταναγκαστικής εργασίας. Τον Φεβρουάριο του 1945 αιχμαλωτίστηκε και το 1950 αφέθηκε ελεύθερος. Η ίδια υπήρξε μέλος της ΚΕ της Χριστιανοδημοκρατικής Ένωσης (CDU) και πρόεδρος του «Συνδέσμου των Αποδιωγμένων» από το 1998 έως το 2014. Πρόκειται για μια οργάνωση που ιδρύθηκε το 1957, είναι απλωμένη σε όλη τη Γερμανία, έχει περίπου 550.000 μέλη και ακολουθεί μια ακροδεξιά πολική. Στόχος της υποτίθεται είναι η υποστήριξη των αποδιωγμένων και των γερμανικών μειονοτήτων σε άλλα κράτη. Όλοι οι πρόεδροί της στο παρελθόν υπήρξαν πρώην υψηλόβαθμα ναζιστικά στελέχη, κυρίως του ναζιστικού κόμματος.

Σε ό,τι αφορά εδώ το συγκεκριμένο σημείο, δεν γνωρίζουμε σε ποιο ακριβώς σκάνδαλο αναφέρεται ο συγγραφέας, διότι η Στάινμπαχ έχει κατά καιρούς προκαλέσει αρκετά. Ένα από αυτά ήταν το 1990, όταν ως βουλευτίνα της CDU ψήφισε στη γερμανική βουλή κατά της συνοριακής γραμμής Όντερ- Νάισε ως σταθερό σύνορο μεταξύ Γερμανίας και Πολωνίας, θεωρώντας προφανώς ότι τα σύνορα της Γερμανίας πρέπει να βρίσκονται ανατολικότερα, επομένως σε βάρος της Πολωνίας. Ένα άλλο μεγάλο σκάνδαλο προκλήθηκε αργότερα (2009) -εικάζουμε ότι σ' αυτό αναφέρεται ο συγγραφέας- όταν δήλωσε σε συνεδρίαση της ΚΕ της CDU, της οποίας ήταν μέλος, ότι η Πολωνία ήταν αυτή που κινητοποιήθηκε πρώτη κατά της Γερμανίας τον Μάρτιο του 1939, επομένως για αυτό η Γερμανία έπρεπε να δράσει. Τελικά μετά από πιέσεις παραιτήθηκε από την ηγεσία της CDU. Σύμφωνα με τελευταίες πληροφορίες του γερμανικού Τύπου (7/8/2015) δεν θα θέσει πλέον υποψηφιότητα ως βουλευτίνα στις επόμενες εκλογές που θα λάβουν χώρα το 2017.